

«Maarga» – augu formu i pigmentu īkapsuliešonys audumā mageja



Jana Skrivļa-Čevere

Zaiga Lāce ir cīš daudzpuseīga i radūša per-soneība. Jau vairuok nakai 10 godus jei ik-dīnā nūsadorboj ar komunikaceju i marketingu, bet pyrms kaidys šaļts piec vairuok nakai 10 godu dzeivis Daugovpilī puorsacēle iz sovu dzyntū Pušys pogostu.

“Asmu taidys kai ikšejais remigrants, kurs ir puorsavuocs tuvuok saknem,” jei soka. “Jū vai-ruok es te dzeivoju, jū vairuok maņ līkās, ka tu esi tīšom nūdereigs tī, kur tu esi izaudzs. Muni hobeji – ikdīnā es kruosoju dabeigus audumus ar dažaidom dabeigom izejvīlom, nūsadorboju ar ekoprintu. Pamozom īkuortoju ekoprinta duorzu – kotru godu maņ atsakluoj kaidys jauns augys, kas puorsteidz ar sovu koloristiku i nūspī-dumim. Audzynoju dālu. I vēl es laiku pa laikam rokstu dzejprozu.”

Bet itamā sarunā vaira taisni par ekoprinta stu-deju “Maarga”.

Kai roduos ideja par ekoprintu i kai atnuoce nū-saukums – «Maarga»?

– Vyss suocēs pavysam najauši, kam iz sovu dzyntū pusi atsagrīžu na tikai es nu Daugovpilš, bet ari muna bier-neibys draudzine Sanita Vjakse – nu Rēzeknis. Saprotom, ka varātu īsuokt kaut kū kūpeigu, suokom meklēt tuos jū-mys, kas myusim sapas, i tuos beja saistātys ar vidi, ar au-dumim i mūdi. Meklējūt internetā itūs atslāgvuordus, vys uzadyuru iz ekoprintu, kas maņ lykuos ļūti vīnkuorši – pa-jem audumu, uzlīc augus, jī tī nūsaspiž, i vyss ir skaistai. Uzakstejom projektu i startējom Rēzeknis nūvoda pošval-deibys izsludynuotajā konkursā uzjiemiejdarbeibys atbol-stam. Īpierkom pamata lītys – leluokus kotlus, kurūs vuoreit audumus, dažaidys cytyš īkuortys. Tīsa, suocem na nu tuos logiskuos pusis – nabejom pamieginuojušys ekoprintu kai taidu, nabejom izvuorejušys nivīnu audumu.

Projektu apstyprynuoja, suokom darbuotīs i saprotom, ka tei jūma patīseibā ir ļūti plaša i sarežgeita, bet asam prīceigys, ka tū ceļu izavieliejom – jūprūjom kotra reize ir ar WOW sajīutu. Mādzu saceit, maņ Zīmyssvātki ir gondreiz kotru dīnu, kam tys, kū tu atver, nu kotla izjim-dama, kotrreiz saguodoj lelu puorsteigumu i tīšom ir kai duovona. Naprognozejameiba, nabeidzami eksperimenti ir tys, kas maņ ļūti pateik i uzrunoj ekoprintā. Ari cylvāki, uzdūdūt jautuojumus, iz kurim maņ juopadūmoj atbīldis, paleidz maņ atsateisteit itymā lauceņā.

Nūsaukums eistineibā guoja ļūti ilgi, leidz pajiemu sova pasnīdzēja literaturzynuotnīka Valentina Lukaševiča vuordineicu, i vuords ‘mārga’ piļneigi izlēce maņ ocu priķšā.



Foto nu Zaigas Lāces personeiguo arhiva

Nūprezentieju jū Sanitai, i vīnovomīs, ka tys varātu byut myusu zeimūls. Jis īt ari ar taidu kai lokalpatriotismu, jemūt vārā, ka tys ir latgalisks vuords, kuru asom nadaudz interna-cionaliziejušys pīrokstā, rokstūt ar divim a burtim – «Maar-ga». Jis ir skaneigs, ir saprūtams i teik izmontuots daudzuos izlūksnēs. Myusu izlūksnē gon itū vuordu naizmontoj, deļ tuo varbyut mani pošu jis tai uzrunuoja – o, tei mārga!

Kurš augys tev ir vysmīluokais?

– Pa itū laiku asmu īpazynuse ļūti daudz augu, ari tūs, kurus ikdīnā varbyut nūmynu ar kuoju. Izaruoda, ka, tū nazuoleiti paceļūt ar rūkom, izlīkūt iz auduma, tūp tik puorsteidzūšs, breinumains nūspīdums.

Pa itū laiku ļūti asmu īmīļuojuse eikalīptu. Maņ pateik gon smarža, kū jis izdola, gon ekoprinta nūspīdums, kas, variejūt iz dažaidim audumim, var byut gon maigys, gon tymysniejs voi pat malns.

Ja runojam par Latvejā augūšim augim, šūgod mani puorsteidze dadzs, vēl maņ ļūti pateik etiķkūka lopys, ari ūzuls, heihera. Ar vīnu vosoru nūteikti ir par moz, lai iz-miegynuoitu vysu.

Ir ļūti daudz augu, kas pīšķir nūspīdumus, vajag tikai ļautīs, audumu pareizi sagatavuot i tod ari nūteik tys ma-giskais process, kurā mes gon tuos augu formys, gon pig-mentus varam īkapsulēt audumā.

Kai eisti nūteik ekoprintiešonys process?

– Pyrmkuort, ekoprints ļubej pacīteigus cylvākus. Itymā ziņā es vēl asmu procesā, jū asmu ļūti napacīteiga, maņ va-jag rezultatu ļūti uotri, bet tīši ekoprints vuica mozlīteņ sa-sazemēt i atļaut visim procesim tikt uzsuoktim i pabeigtim. Cytreiz vīnu izstruoduojuumu mes gotovojam dīnu, cytreiz – treis voi pat nedeli, vyss ir atkareigys nu īceris, bet tei shēma ir pavysam vīnkuorša. Izavielej dabeigu audumu, kuorteigi jū atteirej, izmozgojūt voi nu velismašynā voi ar rūkom ar dabeigim leidzeklim, es izmontoju zīpju rīkstus. Tod audums tīk kūdynuots – taipat kai myusu babenis i babu babenis tū ir kuodreiz darejušys, tikai es izmontoju modernuoku da-beigū kimeju. Kod audums ir sakūdynuots, dūdūs iz duorzu voi pļovu, kaidu augu nūpierku tiergā voi izmontoju kaltātus augus, cytreiz ari kaidu kruosu pulveri. Līku mozlīteņ mytru audumu iz golda, viersā – augus, tod stingri satynu i līku kotlā vuoreitīs, tys aizjem vēl kaidu stuņdi, pusūtru, cytreiz pat divys. Piec tam attynu, pasaprīcoju par rezultatu, nū-vierteju, kas ir saguojs, voi kū varātu nuokamreiz uzlobuot. Ja rezultats galeigi naīt pi sirds, audumu puorkruosoju. Nūslāgumā ir mozguošona i gludynuošona, ka tys nav kaidys nu gotovajim izstruoduojuumim, bet vīnkuorši audums, tod tys vēl dūdās pi šuviejis, lai toptu par motugumeju, tašeņu voi kū cytu.

Golvonais ir pacīteiba i uzaticiešona procesam. Cytu reizi i tai, ka taidu ašūs i piļneigi napuordūmuotu ideju rezultats maņ pateik lobuok nakai tys, kam asmu goto-vuojusēs ilgi, vuokuse augus, izdūmuojuse kompozicejis. Ekoprinta pamatā ir apritis ekonomikys princips. Da-beiguos kruosvīlys īgiustu nu seipulu myzom, avokado myzom i kaulenim, granatubeļu myzom i citim augu iz-ceļsmis puorpalykumim. Ari duorzā vyss nūteik dabyskā cyklā – samtiņu lopys izmontoju kruosuošonai, bet sāklys pavasarī atsagrīž dūbēs. Ja īspiejams, kruosuošonā izmon-toju okys voi prūda iudini, tai saudzejūt resursus. Maņ ir svareigi, lai ekoprints byutu na tikai skaists, bet ari videi draudzeigys process.

Kaidys lītys jius ekoprintejit i kū piercieji ir eipaši īmīļuojūši?

– Ar ekoprintu apdruckojam voi nu gotovus izstruo-duojumus – krekleņus, zečis i tt. – voi audumu, kas vāluok puortūp kaidā produktā. Ja pyrmajā sezonā eipaši pīpra-seitys beja zeida motugumejis, tod ūtrajā tuos beja kūk-vylynys tašenis – knapi spiejom šyut. Eksperimentejam ari ar dažaidim jaunim izstruoduojuumim – šūgod izmiegi-nuojom zeču kruosuošonu, i eksperiments izadeve, koč beju gona sasatraukuse, jū veikalu plauktūs navar atrast 100 % kūkvlynys zečis.

Taipat pīdūmojam pi auduma kūpšonys. Realizejam ari dažaidus individualus pasyutiejumus, i cytreiz nuokās atrunuot klientu nu juo īcerem, kam mes saprūtam, ka au-dums tiks pakļauts abrazivai teiriešonai, kas nav labi eko-printam, deļtuo pīduovojam īšyut ekoprintātu fragmentu, pīmāram, kai volānu spylvyndrāni. Gona lela interese ir

par griku sānolu spilvinteni, ari es pošu ikdīnā izmontoju, i maņ ļūti ir paleidziejs pi dažaidom traumom. Griku sāno-lom ir vierteiga eipašeiba, ka juos var gon atsaļdēt, gon sa-sīļdeit i uzlikt kai kompresi atbylstūši vajadzeibai. Taipat pīpraseitys ir ari meistarklasis, interese par jom arviņ pīaug.

Pastuosti vaira par meistarklasem.

– Meistarklasis aktualuokys ir vosorys periodā, kod vyss ir pylnbrīdā, kod var aizīt iz duorzu i saplyukt svaigus zīdus i augus, kod nūteik vairuok dažaidu pasuokumu. Myusim tys patīseibā ir lels izaicynuojums – puornest vysus procesus uorpus myusu studejis ir gona sarežgeiti, tok kotru reizi ar itū uzdavumu teikam golā. Vīns nu veidu ir zīdu īsisšonys tehnika, kas ir vīnkuoršuokais veids kai paruodeit, kū varam ar augim dareit, kaidys kruosys īgiut, tīsa, na vysim augim jei ir pīmāruota, citim lobuok der tvaiciešona.

Šūgod mes organizējom pyrmū meistarklasi breivā dobā – pi mysu draugim, kas izveiduojuši naordinarys nakstmītnis – «Teltis liepās» itepat Pušā. Tys beja gona izaicynūši, bet, apvīnojūt ar puorguojīni, saguoja ļūti na-parosts pasuokums.

Vēļ vīna spylgta meistarklase, kas maņ nūteikti paliks atmiņā, – vacmeitu balleite, kurā darynuojom zeida motu gumejis. Sadarbeibā ar kopejis grauzdātovu «KUUP» tei nūtyka jūs telpuos, apvīnojūt ar kopejis radeišonys stuostu.

Myusim ir lels priks, ka vīteji uzjiemieji sovā storpā sasadorboj, redz potencialu, kai pīsaisteit turistus, atvest jūs iz sovu dzyntū pusi. Ir ļūti svareigi sovā storpā drau-dzētīs, paleidzēt vīns ūtram atsateisteit, stuosteit apmak-lātuojim par sovu draugu, paziņu, kas kaut kū dora.

Voi ar rūkdorbim i radūšumu var ari nūpeļneit?

– Tys nūteikti nav vīnkuorši, kam vyss, kas saistāts ar rūkdorbim i muokslinīcyskom izpausmem, ir mīļzeigys dorbs. Cylvākim myusdīnuos pateik i vajag stuostu i au-tentiskumu, leidz ar tū ari tev juobyut autentiskam, piļneibā juoizjiut sovs stuosts. Varātu liktīs, ka mes vīnkuorši kruo-sojam audumu i puordūdām, bet patīseibā aiz tuo vysa ir ari myusu stuosts, ir ekperimenti, tys naradzamais, bet ļūti laikītīlpeigais dorbs, kam ari juotīk nūvārtātam. Tei ir duorzu īkūpšona i atbylstūša tehniskuo apreikuojuuma īguode, tuos ir ari ļūti apjūmeigys zynuošonyus, kas juo-īgiust. Mes vēl eisti naasom izavieliejušys tū nišu, kaidā grybam struoduot, ar kaidu tīši ekoprintu nūsadorbuot – kruosainu voi malnboltu, tikai zeida voi ari kūkvlynys iz-struoduojuumus radeit, leidz ar tū šūbreid myusim ir ļūti plašs gon produkcējis, gon pakolpuojumu pīduovuojums.

Ir daudz veidu, kai īpazeistynuot cylvākus ar ekoprintu – ar gotovim izstruoduojuumim, meistarklasem, apmuoceibom, ari pīduovojūt vajadzeiguos izejvīlys, lai startātu ekoprinta nūzarē. Taipat var atteisteit ari uorzemju platformys, pīmāram, *Etsy* voi vairuok orientētīs iz kaidu konkretu nišu – vacmeitu balleitem voi korporativajom duovonom, tierguotīs kluotīnis tiergūs. Tū vysu ir īspiejams izdareit, ja īgulda naatlaideigu dorbu i tam pīt sistematiski. Ar jebkuru dorbu, kū dora gudri, ar sirdi, nūteikti var nūpeļneit.

Īskicej, lyudzu, nuokūtnis planus.

– Munā golvā vysu laiku cyrkulej jaunys idejis. Tok asam ari realisti, i ari mani uztrauc geopolitiskuo situaceja, deļtam pošreizejūs apstuokļūs nasagrybātu uzajimt lelys saisteibys, lai atteisteitu grandiozus planus voi lelys byuv-nīceibys. Šūbreid vīnkuorši pamozom doru tū, kū pašrei-zejūs apstuokļūs varu dareit.

Mes cerom, ka tuvuokajā nuokūtnē myusim byus stu-deja, kur varēs atbraukt cīmūs, pabaudeit skaistu puču duorzu, pīsadaleit meistarklasē voi vīnkuorši atbraukt eks-kursejā. Ari augu čubynuošona maņ ir ļūti tuva, grybātūs paplašynuot augu daudzveideibu i sasēt mīļzeigys samtiņu vogys, raudzeit juos puorvērst par dabeigom kruosvīlom, kū tod varātu pīduovuot tiergam – tys varātu byut vīns nu myusu dorbuošonuos luocenim. Turkluot nu ādamajim augim radeitys kruosvīlys var izmontuot ari pavysam na-tradicionalai, pīmāram, īkruosojūt kopejis lati. Samtiņu late – skaņ breineigi! Īspiejams, jau tuvuokajā laikā rau-dzeisim īvist vīnu kruosu pulveri, kas vīnlaikus atrysy-nuotu ari kaidu byutysku problemu. Šūgod pamozom suo-kam īkūpt ari lauku teritoreju, raugom saprast, kaidys ir asūšū āku stuovūkļis, voi ir īspiejams kaut kū atjaunuot voi «Mārgai» juotūp iz leidzonys pļovys ar piļneigi cytu konceptu, bez nikaidom paguotnis īzeimem.

Taipat asmu dūmuojuse par video apmuoceibom, pī-māram, muojtureibys školuojuojim voi vacuokim, kas gryb pasadorbuot ar bārnim, lai ari cytus cylvākus varbyut rūsynuotu dūmuot ilgtspiejis virzīnī, paplašynuot redzis-lūku. Raudzeit pīruodeit, ka dabeigais var ļūti labi īsa-dzeivuot myusdīneigūs i modernūs interjerūs i stilūs, vīn-kuorši jam ir juoļauj integrētīs. Tod nūteikti vyss izadūs.

«Mārgu» vari sastapt:

- Facebook – Maarga: ekoprinta studija;
- Instagram – @maarga_studija;
- www.maarga.lv;
- dažaidūs pasuokumūs i meistarklasēs. ✓

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem».

Par projektu raksta ««Maarga» – augu formu i pigmentu īkapsuliešonys audumā mageja» saturu atbild SIA «Vietējā».

MAF
Mediju atbalsta fonds